

Actualisatie Flora en faunaonderzoek

Ambachtsschool, Enschede

Actualisatie Flora en faunaonderzoek

Ambachtsschool, Enschede

Opdrachtgever

Gemeente Enschede
De heer T.H.A. Polman
Postbus 20
7500 AA Enschede

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Postbus 53
7470 AB Goor
0547 263515
info@eelerwoude.nl
www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: P6238
Datum: 2-12-2013
Projectleider: S. Boekhout
Opgesteld: V. de Lenne
Gecontroleerd: S. Boekhout

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het Ministerie van Economische Zaken stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

De opmaak van dit rapport gaat uit van dubbelzijdig afdrukken

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding en doel	5
2	HUIDIGE SITUATIE & ONTWIKKELING	7
2.1	Huidige situatie	7
2.2	Voorgenomen ontwikkelingen.....	7
3	NATUURWETGEVING.....	8
3.1	Flora- en faunawet beschermt flora en fauna	8
4	METHODE	9
4.1	Bureauonderzoek.....	9
4.2	Veldonderzoek	9
5	ONDERZOEKSRESULTATEN & ANALYSE	11
5.1	Vleermuizen	11
5.2	Vogels	12
5.3	Overige beschermde soorten	15
6	CONCLUSIES EN ADVIES	16
6.1	Conclusie	16
6.2	Geldigheid onderzoek	16
	LITERATUURLIJST.....	17
	BIJLAGEN	18

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding en doel

In verband met de voorgenomen renovatie van de ambachtsschool en sloop van omliggende gebouwen (Boddenkamp) is in 2010 een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd waarin de voorgenomen ontwikkelingen getoetst zijn aan de natuurwetgeving. Vanwege de potentie van het plangebied voor vleermuizen en aanwezigheid van vogels is de houdbaarheid van deze toetsing inmiddels verlopen (3 jaar), maar nog niet alle werkzaamheden zijn uitgevoerd. Een actualiserend flora- en faunaonderzoek en toetsing aan de natuurwetgeving is noodzakelijk voor de uitvoering van de overige werkzaamheden. In figuur 1 is de ligging van het gebied en de gebiedsbegrenzing van het huidige plangebied weergegeven. Om te komen tot een juiste effectenbepaling in het kader van de Flora- en faunawet is onderzoek naar de soortgroepen vleermuizen en vogels met een jaarrond beschermde verblijfplaatsen uitgevoerd. Dit nader onderzoek is uitgevoerd in het voorjaar, de zomer en in het najaar van 2013.

Doel van het onderzoek is om een beeld te krijgen van de aanwezige beschermde soorten, om aan de hand hiervan uitspraken te doen over (mogelijke) effecten van de voorgenomen plannen en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

In dit rapport worden de resultaten van het nader onderzoek gepresenteerd en getoetst aan de Flora- en faunawet.

Ambachtsschool, Enschede

Plangebied

Figuur 1. Ligging en begrenzing van het plangebied.

2

HUIDIGE SITUATIE & ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het projectgebied ligt in het centrum van Enschede en bestaat uit het terrein rondom de Ambachtsschool (zie afbeelding 1). Naast de ambachtsschool bevindt zich hier een gymzaal, een fietsenstalling, een houtloods met trafo en een conciërgewoning. Binnen de projectlocatie is afgezien van enkele kleine solitaire bomen geen opgaande beplanting aanwezig. Langs de Boddenkampsingel aan de noordkant van het plangebied is een bomenlaan met oudere bomen aanwezig. Het plangebied wordt grotendeels verlicht met straatverlichting.

2.2 Voorgenomen ontwikkelingen

De ambachtsschool wordt gerenoveerd, de conciërgewoning gesloopt of gerenoveerd en de overige gebouwen gesloopt. De ambachtsschool krijgt een nieuwe bestemming, daarvoor zijn een aantal bouwkundige aanpassingen noodzakelijk. Werkzaamheden die tijdens de renovatie uitgevoerd gaan worden zijn:

- Isoleren van de gevels.
- Vervangen van de kozijnen.
- Isoleren van het dak.
- Mogelijk vervangen van het totale dak.

Naast de sloop en renovatiewerkzaamheden wordt ook het binnenplein heringericht als park met ondergrondse parkeerkelder. Het park zal landschappelijk ingericht worden met grasstroken, solitaire bomen en heggen.

3

NATUURWETGEVING

3.1 Flora- en faunawet beschermt flora en fauna

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten. De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Onder bepaalde voorwaarden is een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht van de Flora- en faunawet van toepassing. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden:

- Soorten van tabel 1 – algemene soorten – lichtste beschermingsregime
- Soorten van tabel 2 – overige soorten – middelste beschermingsregime
- Soorten van tabel 3 – genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van de AMvB – zwaarste beschermingsregime

Vogels nemen in de Flora- en faunawet een bijzondere positie in. Vogels worden tijdens het broedseizoen beschermd door de Flora- en faunawet. Voor het aantasten van broedende vogels geldt een zware toets vergelijkbaar met tabel 3-soorten. Daarnaast zijn voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, havik, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Voor tabel 1-soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling van de ontheffingsplicht en is daarom geen ontheffing nodig. Op deze groep van soorten wordt in dit onderzoek niet uitgebreid ingegaan. Zie bijlage 1 voor een uitgebreide beschrijving en toelichting op de Flora- en faunawet. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde vleermuizen, huismus en gierzwaluw.

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en 6 veldbezoeken.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van een aantal provinciale en regionale verspreidingsatlassen. Voor een overzicht van geraadpleegde bronnen verwijzen we u naar de literatuurlijst. Tevens is gebruik gemaakt van het onderzoeksrapport Flora- en faunaonderzoek herontwikkeling Boddenkamp, Enschede, die in 2010 door Eelerwoude is uitgevoerd.

4.2 Veldonderzoek

Het veldonderzoek heeft zich gericht op het inventariseren van vleermuizen, huismus en gierzwaluw, waarbij tevens aandacht is besteed aan andere beschermde soorten als steenmarter.

Vleermuizen

Bij de uitvoering van het veldonderzoek naar vleermuizen is gewerkt conform het 'Protocol voor vleermuisinventarisaties van het Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Gegevensautoriteit Natuur. Deze is geactualiseerd in 2013 voor het uitvoeren van vleermuisonderzoek.

Het onderzoek heeft zich gericht op het vaststellen van soortensamenstelling, aantallen, gebruiksfunctie van het gebied voor vleermuizen en het vaststellen van verblijfplaatsen (kraamverblijven, winterverblijfplaatsen, zomerverblijven etc.), vliegroutes en foerageergebieden. Het veldonderzoek in het voorjaar van 2013 (28 mei en 20 juni 2013) heeft zich gericht op de aanwezigheid van zomer- en kraamverblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen. Het onderzoek in het najaar van 2013 (15 augustus en 4 september 2013) heeft zich gericht op het vaststellen van zwerm- en paarverblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen.

De veldbezoeken hebben plaatsgevonden in de avonduren en de vroege ochtenduren. De weersomstandigheden tijdens de veldbezoeken waren gunstig voor het waarnemen van vleermuizen (weinig wind, geen neerslag, > 14° C).

Tijdens het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector Pettersson D100 in combinatie met een Pettersson D240X. Hiermee kunnen de ultrasone geluiden die vleermuizen tijdens het vliegen uitzenden voor het menselijk gehoor hoorbaar gemaakt worden. Met de Pettersson D240X kunnen vleermuiswaarnemingen worden getaped en geanalyseerd in speciaal hiervoor ontworpen software (Batsounds). Sommige soorten zijn moeilijk op geluid te determineren, doordat deze bijvoorbeeld veel overlapping hebben in geluid. Met behulp van Batsounds kunnen de meeste van deze lastig te determineren soorten dan op naam gebracht worden.

Vogels

Voor het uitvoeren van broedvogelinventarisatie is op dit moment nog geen onderzoeksprotocol van kracht. Bij broedvogelinventarisaties is gewerkt volgens de methode van uitgebreide territoriumkartering (SOVON 2011) en de soortenstandaard Gierzwaluw en Huismus (Dienst Regelingen, 2011).

Huisumus

Het onderzoek naar de huisumus is uitgevoerd in twee bezoeken (met één veldmedewerker) op 16 april en 13 mei 2013 in de vroege ochtend. Hierbij is onder andere gelet op zingende mannetjes en nestindicerende waarneming (nestbouw, transport voedsel of uitwerpselen, alarm).

Gierzwaluw

Gierzwaluwen zijn onderzocht op 28 mei 2013 en 20 juni 2013 waarbij bezette nesten geteld zijn (in- en uitvliegende dieren). Dit onderzoek heeft plaatsgevonden voorafgaand en tijdens het vleermuisonderzoek op 28 mei 2013 en 20 juni 2013.

Datum	Type onderzoek	Starttijd	Onderzoeker	Weersomstandigheden
16-04-2013	Huisumusonderzoek	09:00	V. de Lenne	Droog, half bewolkt, ± 17 °C, windkracht 3/4
13-05-2013	Huisumusonderzoek	10:00	V. de Lenne	Droog, onbewolkt, ± 16 °C, windkracht 1/2
28-05-2013	Kraamonderzoek vleermuizen en gierzwaluw	21.00	V. de Lenne	Droog, onbewolkt, ± 15 °C, windkracht 3/4
20-06-2013	Kraamonderzoek vleermuizen en gierzwaluw	21.30	V. de Lenne	Droog, onbewolkt, ± 20 °C, windkracht 2/3
15-08-2013	Baltsonderzoek vleermuizen	23.00	V. de Lenne	Droog, lichte bewolking, ± 14 °C, windkracht 1/2
04-09-2013	Baltsonderzoek vleermuizen	21.00	V. de Lenne	Droog, onbewolkt, ± 20 °C, windkracht 1/2

5

ONDERZOEKSRESULTATEN & ANALYSE

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit literatuur en andere informatiebronnen. In bijlage 2 zijn de soortenkaarten opgenomen.

5.1 Vleermuizen

Alle vleermuizen zijn strikt beschermd (tabel 3 van de Flora- en faunawet). In het plangebied is alleen gewone dwergvleermuis aangetroffen.

5.1.1 Voorkomen en functie

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemene vleermuissoort. De soort wordt veelvuldig waargenomen in stedelijk gebied. (Kraam)kolonies zijn in Nederland vooral in gebouwen aangetroffen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Gebouwen worden ook als winterverblijf gebruikt, waarbij (mogelijk) vergelijkbare plaatsen als in de zomer benut worden, mits deze vorstvrij zijn.

Foerageergebied en vliegroutes

Van de gewone dwergvleermuis zijn enkele foeragerende exemplaren waargenomen in het plangebied. Het gaat om ongeveer 4-5 exemplaren, die met name langs de randen van het plangebied foerageren. Vliegroutes van gewone dwergvleermuis zijn niet vastgesteld.

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen of aanwijzingen voor verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Wel is net buiten het plangebied een kleine zomerverblijfplaats van 2 gewone dwergvleermuizen vastgesteld (zie bijlage 2). Tijdens de paar/baltstijd zijn twee baltsende gewone dwergvleermuizen aangetroffen rondom het plangebied. Baltsende gewone dwergvleermuizen vormen een indicatie voor balts/paarverblijfplaatsen. Ook overwinteren vleermuizen vaak op deze locaties. De baltsende exemplaren leken geen binding te hebben met de te renoveren en te slopen panden. Het baltsende exemplaar aan de zuidkant leek een binding te hebben met de woning waarin een zomerverblijfplaats is aangetroffen. Het baltsende exemplaar aan de noordoostkant van het projectgebied is slechts eenmaal kortstondig baltsend

waargenomen waarna hij in oostelijke richting vloog en actief rondom een rijtjeswoning begon te baltsen. Vermoedelijk bevindt zich daar een paar/baltslocatie en een mogelijke overwinteringlocatie.

5.1.2 Effecten en ontheffing

Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Wel maakt gewone dwergvleermuis van het plangebied gebruik als foerageergebied. Met de ruimtelijke ontwikkelingen worden echter geen negatieve effecten verwacht op het foerageergebied van vleermuizen. Ook na inrichting blijft het plangebied geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Door de aanleg van groenstructuren wordt het foerageergebied voor vleermuizen naar verwachting juist geschikter. Met de ruimtelijke ontwikkeling worden geen negatieve effecten op vleermuizen verwacht. Het aanvragen van een ontheffing voor vleermuizen is niet noodzakelijk.

5.2 Vogels

5.2.1 Voorkomen en functie

Huismus

Huismus komt algemeen voor binnen het projectgebied (zie bijlage 2). In totaal zijn 21 broedparen vastgesteld. De aangetroffen broedparen zijn allemaal vastgesteld in de te renoveren ambachtsschool. Met name aan de westkant van de ambachtsschool zijn veel huismussen aangetroffen die vermoedelijk grotendeels onder de pannen broeden.

Gierzwaluw

Gierzwaluw is foeragerend waargenomen boven de wijk met ongeveer 10 exemplaren. Gierzwaluwen zijn lastig te inventariseren omdat ze hun jongen met grote tussenpozen voeren, tevens kunnen de jongen wel tot 6 dagen zonder voedsel. Er zijn twee broedsels waargenomen aan de westkant van het projectgebied (zie bijlage 2). Deze exemplaren zijn invliegend waargenomen aan de zuidwestkant van het plangebied.

5.2.2 Effecten en ontheffing

Kader – ontheffingsaanvraag voor streng beschermde soorten

Bij kleinere ontwikkelingen was het de afgelopen jaren niet mogelijk om een ontheffing Flora- en faunawet aan te vragen voor streng beschermde soorten. Vooral bij huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen zorgde dat voor een probleem. Om ook kleinere ontwikkelingen mogelijk te maken, heeft het ministerie van Economische Zaken een oplossing.

Simpel gezegd is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen voor het verstoren van beschermde soorten onder belang j ruimtelijke ontwikkelingen. Het vernielen en beschadigen blijft gebonden aan de oude strenge eisen. Als dieren (tijdelijk) verstoord worden, wordt dat gezien als een verstoring en niet als vernielen of beschadigen..

Huismus

Door de voorgenomen ontwikkeling, (o.a. verwijderen en renoveren van het dak) zijn (tijdelijke) negatieve effecten niet uit te sluiten op huismussen en hun verblijfplaatsen. Door de voorgenomen werkzaamheden aan het dak worden de aanwezige verblijfplaatsen (tijdelijk) ongeschikt en treedt verstoring/vernietigen van verblijfplaatsen op. Gezien wijzigingen in jurisprudentie in september 2013 dient een ontheffing aangevraagd te worden voor de verstoring van verblijfplaatsen van vogels met een jaarrond beschermde verblijfplaats. Voor huismus dient een ontheffing aangevraagd te worden. Voor het vernietigen van verblijfplaatsen kan alleen een ontheffing verkregen worden voor een belang uit de habitatrichtlijn of vogelrichtlijn. De belangen die opgevoerd kunnen worden zijn bescherming van Flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer of volksgezondheid of openbare veiligheid. Gezien de voorgenomen ontwikkeling is het niet kansrijk om op basis van deze argumenten een ontheffing aan te vragen. Wel kan een ontheffing aangevraagd worden voor het verstoren van verblijfplaatsen. Deze ontheffing kan aangevraagd worden voor belang j ruimtelijke inrichting of ontwikkeling indien de huismus alleen verstoord wordt en in de toekomst het pand weer als verblijfplaats kan gebruiken.. Om dit te kunnen garanderen dienen dan een aantal compenseerden en mitigerende maatregelen genomen te worden:

- Werken buiten kritieke perioden.
Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden met de kritieke periode van huismus. Er dient gewerkt te worden buiten het broedseizoen. Het broedseizoen van huismus loopt globaal van april tot en met augustus. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode waarin gewerkt wordt, wordt bepaald door de begeleidende ecooloog.
- Kasten ophangen
Voorafgaand de werkzaamheden dienen als alternatief kasten aangeboden te worden. Kasten worden in de directe omgeving van het plangebied opgehangen, maar buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
- Ongeschikt maken werkgebied.
Voorafgaand de werkzaamheden worden de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt door de ingang af te sluiten. Deze handeling wordt onder leiding van de begeleidende ecooloog uitgevoerd.
- Nieuwe verblijfplaatsen
Nadat werkzaamheden zijn afgerond dienen permanente en duurzame verblijfplaatsen voor huismus aanwezig te zijn (inbouwkasten/vogelvide).
- Ecologisch werkprotocol
Alle te nemen maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol te worden samen gevat. Dit protocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. Eventuele aanvullende voorwaarden vanuit de ontheffing dienen hierin opgenomen te worden.
- Begeleiding
Tijdens de werkzaamheden dient een ecologisch adviseur paraat te staan. Bij onvoorziene situaties en vragen kan met de ter zake kundig op het gebied van huismussen contact opgenomen worden.

Gierzwaluw

Door de voorgenomen ontwikkeling, (o.a. verwijderen en renoveren van het dak) zijn (tijdelijke) negatieve effecten niet uit te sluiten op gierzwaluw en hun verblijfplaatsen. Door de voorgenomen werkzaamheden aan het dak worden de aanwezige verblijfplaatsen (tijdelijk) ongeschikt en treedt verstoring/vernietigen van verblijfplaatsen op. Gezien wijzigingen in jurisprudentie in september 2013 dient een ontheffing aangevraagd te worden voor de verstoring/vernietigen van verblijfplaatsen van vogels met een jaarrond beschermde verblijfplaats. Voor het vernietigen van verblijfplaatsen kan alleen een ontheffing verkregen worden voor een belang uit de habitatrichtlijn of vogelrichtlijn. De belangen die opgevoerd kunnen worden zijn bescherming van Flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer of volksgezondheid of openbare veiligheid. Gezien de voorgenomen ontwikkeling is het niet kansrijk om op basis van deze argumenten een ontheffing aan te vragen. Wel kan een ontheffing aangevraagd worden voor het verstoren van verblijfplaatsen. Deze ontheffing kan aangevraagd worden voor belang j ruimtelijke inrichting of ontwikkeling indien gierzwaluw alleen verstoord wordt en in de toekomst het pand weer als verblijfplaats kan gebruiken.. Om dit te kunnen garanderen dienen dan een aantal compenseerden en mitigerende maatregelen genomen te worden:

- Werken buiten kritieke perioden.
Bij de planning van de werkzaamheden wordt dient rekening gehouden te worden met de kritieke periode gierzwaluw. Er dient gewerkt te worden buiten het broedseizoen. Het broedseizoen van gierzwaluw loopt globaal van mei tot en met juli. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode waarin gewerkt wordt, wordt bepaald door de begeleidende ecooloog.
- Kasten ophangen
Voorafgaand de werkzaamheden worden als alternatief kasten aangeboden. Kasten worden in de directe omgeving van het plangebied opgehangen, maar buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden.
- Nieuwe verblijfplaatsen
Nadat werkzaamheden zijn afgerond dienen permanente en duurzame verblijfplaatsen voor gierzwaluw aanwezig te zijn.
- Ecologisch werkprotocol
Alle te nemen maatregelen dienen in een ecologisch werkprotocol te worden samen gevat. Dit protocol is tijdens de werkzaamheden op de locatie aanwezig en onder betrokken medewerkers bekend. Eventuele aanvullende voorwaarden vanuit de ontheffing dienen hierin opgenomen te worden.
- Begeleiding
Tijdens de werkzaamheden dient een ecologisch adviseur paraat te staan. Bij onvoorziene situaties en vragen kan met de ter zake kundig op het gebied van gierzwaluw contact opgenomen worden.

5.3 Overige beschermde soorten

Uit voorgaande onderzoeken is bekend dat steenmarter in de directe omgeving voor komt. Deze is niet tijdens het onderzoek waargenomen. Er zijn ook geen andere zwaarder beschermde soorten waargenomen.

6

CONCLUSIES EN ADVIES

6.1 Conclusie

Binnen het plangebied zijn meerdere vaste verblijfplaatsen van huismus en gierzwaluw aanwezig. Tevens is gewone dwergvleermuis foeragerend vastgesteld in het plangebied. Met de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling worden geen negatieve effecten op gewone dwergvleermuis verwacht. Wel kunnen negatieve effecten optreden op huismus en gierzwaluw. De vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten zijn jaarrond beschermd. Met de voorgenomen ontwikkeling treedt verstoring/vernietiging op aanwezige huismussen en gierzwaluw en hun verblijfplaatsen op. Voor deze vogels dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Voor het vernietigen van verblijfplaatsen kan alleen een ontheffing verkregen worden voor een belang uit de habitatrichtlijn of vogelrichtlijn. De belangen die opgevoerd kunnen worden zijn bescherming van Flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid en groot openbaar belang.. Gezien de voorgenomen ontwikkeling is het niet kansrijk om op basis van deze argumenten een ontheffing aan te vragen. Wel kan een ontheffing aangevraagd worden voor het verstoren van verblijfplaatsen. Tevens kan een ontheffing kan aangevraagd worden voor belang j ruimtelijke inrichting of ontwikkeling indien de huismus alleen verstoord wordt en in de toekomst het pand weer als verblijfplaats kan gebruiken. Om dit te kunnen garanderen dienen dan een aantal compenseerden en mitigerende maatregelen genomen te worden.

6.2 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels):

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 5. Wijzigingen of aanpassingen in de aangetroffen situatie kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

LITERATUURLIJST

Dienst Regelingen, 2009. *Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet.*

Dienst Regelingen, 2009. *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen.*

Dienst regelingen, 2011. *Soortenstandaard Huismus.* Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.

Dienst regelingen, 2011. *Soortenstandaard Gierzwaluw.* Ministerie van Economische Zaken, Den Haag

Douma, M., C.M.P. Zoon en A.D. Bode, 2011. *De zoogdieren van Overijssel, leefwijze en verspreiding in de periode 1970 t/m 2010.* Uitgeverij Profiel, Bedum.

Eelerwoude, 2010. *Flora- en faunaonderzoek m.b.t. herontwikkeling Boddenkamp, Enschede.* Eelerwoude, Goor.

Koninklijke Vermande, 1999-2007. *Planten en dieren, Flora- en faunawet, band 1, 2, 3 en 4,* SDU Uitgeverij, Den Haag.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2004. *501 Algemene Maatregel van Bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen,* Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden.

Internet

- Waarnemingen soorten - www.zoogdieratlas.nl
- Waarnemingen soorten - www.telmee.nl
- Waarnemingen soorten - www.waarneming.nl

BIJLAGEN

Bijlage 1. Toelichting Flora- en faunawet

Inleiding

Per 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. In deze wet, gepubliceerd op 14 juli 1998 in het Staatsblad 402, is de soortbescherming geregeld van in Nederland inheemse in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet sluit aan op de Europese natuurregelgeving (Natura 2000). De wet is in plaats gekomen voor de Jachtwet, de Vogelwet 1936, de soortenparagraaf uit de Natuurbeschermingswet, de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Europese Vogelrichtlijn. Deze Europese soortenbescherming heeft met de Flora- en faunawet dus een Nederlandse vertaling gekregen.

Zorgplicht

De Flora- en faunawet gaat over de bescherming van ongeveer 500 planten- en diersoorten, van de 36.000 soorten die in Nederland voorkomen. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal staat hierbij de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Beschermde soorten

Via de Flora- en faunawet worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

ruim 100 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen;

- alle soorten vogels die van nature op het grondgebied van de lidstaten van de EU in het wild voorkomen;
- alle zoogdieren die van nature in Nederland in het wild voorkomen, met uitzondering van bruine rat, zwarte rat en huismuis;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;
- vissen, en schaal- en schelpdieren voorzover ze niet onder de Visserijwet vallen;
- bepaalde soorten insecten (bijvoorbeeld vlinders, libellen en mieren);

Als beschermde inheemse soort kunnen door middel van algemene maatregel van bestuur worden aangewezen. Het gaat om soorten die van nature in Nederland voorkomen en: die in hun voortbestaan bedreigd of gevaar lopen in hun voortbestaan bedreigd worden; mogelijk in hun voortbestaan bedreigd worden door overmatige benutting en die uit Nederland zijn verdwenen, maar waarvan de kans op terugkeer reëel is.

Verbodsbepalingen

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn een aantal voor planten en dieren

schadelijke handelingen als verbodsbepalingen in de Flora- en faunawet opgenomen. De belangrijkste artikelen zijn:

- Artikel 8: het is verboden beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Artikel 9: het is verboden beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Artikel 10: het is verboden beschermde dieren opzettelijk te verontrusten.
- Artikel 11: het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Artikel 12: het is verboden eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Ontheffing

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten, is een ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen (artikel 8 tot en met 18). In artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt de mogelijkheid geboden om ontheffing aan te vragen op de verbodsbepalingen. De bevoegdheid om een ontheffing te verlenen in het kader van artikel 75 van de Flora- en faunawet ligt bij de Staatssecretaris van Economische Zaken. Een aanvraag tot ontheffing kan worden ingediend bij Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken. Bij de ontheffingverlening gelden, afhankelijk van de status van de soort, verschillende voorwaarden waaraan voldoen moet worden. Onderscheid wordt gemaakt in een lichte toets en een uitgebreide toets.

De **lichte toets** geldt voor algemene soorten en overige soorten (categorie 1 en 2; zie vrijstelling). De lichte toets houdt in dat de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding).

De **uitgebreide toets** geldt voor soorten die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn zijn opgenomen, voor soorten van bijlage 1 AMvB artikel 75 en voor beschermde vogelsoorten (categorie 3; zie vrijstelling). De uitgebreide toets houdt in dat:

- de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar mogen brengen (doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding) en
- er geen alternatief is voor de activiteiten en
- er sprake is van groot maatschappelijk belang (zoals volksgezondheid, openbare veiligheid et cetera) en
- de werkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat er sprake is van zorgvuldig handelen.

Vrijstelling

In het *'Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere wijzigingen'*, ook wel AMvB artikel 75 genoemd, zijn (onder andere) een aantal wijzigingen rondom ontheffingen en vrijstellingen beschreven. In het kort houdt de wijziging in dat niet altijd meer een ontheffing noodzakelijk is.

De vrijstellingsregeling bevat vrijstellingen voor activiteiten die vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw),
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen. Hierbij is onderscheid gemaakt in drie categorieën, waarin soorten zijn ingedeeld op basis van zeldzaamheid en kwetsbaarheid.

Tabel 1 – Algemene soorten

Voor deze soorten geldt de lichtste vorm van bescherming. Als de werkzaamheden of activiteiten vallen onder de hierboven beschreven activiteiten, dan geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van Artikel 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets. Uiteraard geldt wel de algemene zorgplicht.

Tabel 2 – Overige soorten

Deze soorten genieten een zwaardere bescherming. Er geldt alleen een vrijstelling als sprake is van werkzaamheden of activiteiten zoals hierboven beschreven én indien gehandeld wordt volgens een, door de Staatssecretaris van EL&I, goedgekeurde gedragscode. Indien niet gewerkt wordt volgens een gedragscode, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de lichte toets.

Tabel 3 – Soorten, genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 AMvB artikel 75

Deze soorten genieten de zwaarste bescherming. Ook al is sprake van werkzaamheden zoals hierboven beschreven, dan hangt het van de precieze aard van de werkzaamheden af of een vrijstelling met gedragscode geldt, of een ontheffing noodzakelijk is. Voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting geldt altijd dat voor deze soorten een ontheffing moet worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld volgens de uitgebreide toets.

Vogels

Vogelsoorten zijn niet opgenomen in de hierboven genoemde categorieën. Voor verstoring van vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn: bescherming van flora en fauna, veiligheid van het luchtverkeer, volksgezondheid of openbare veiligheid. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli. Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die binnen en buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die niet het hele jaar door zijn beschermd in de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' worden de volgende soorten aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Mitigatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door vooraf gaand aan het project mitigerende (= verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort.

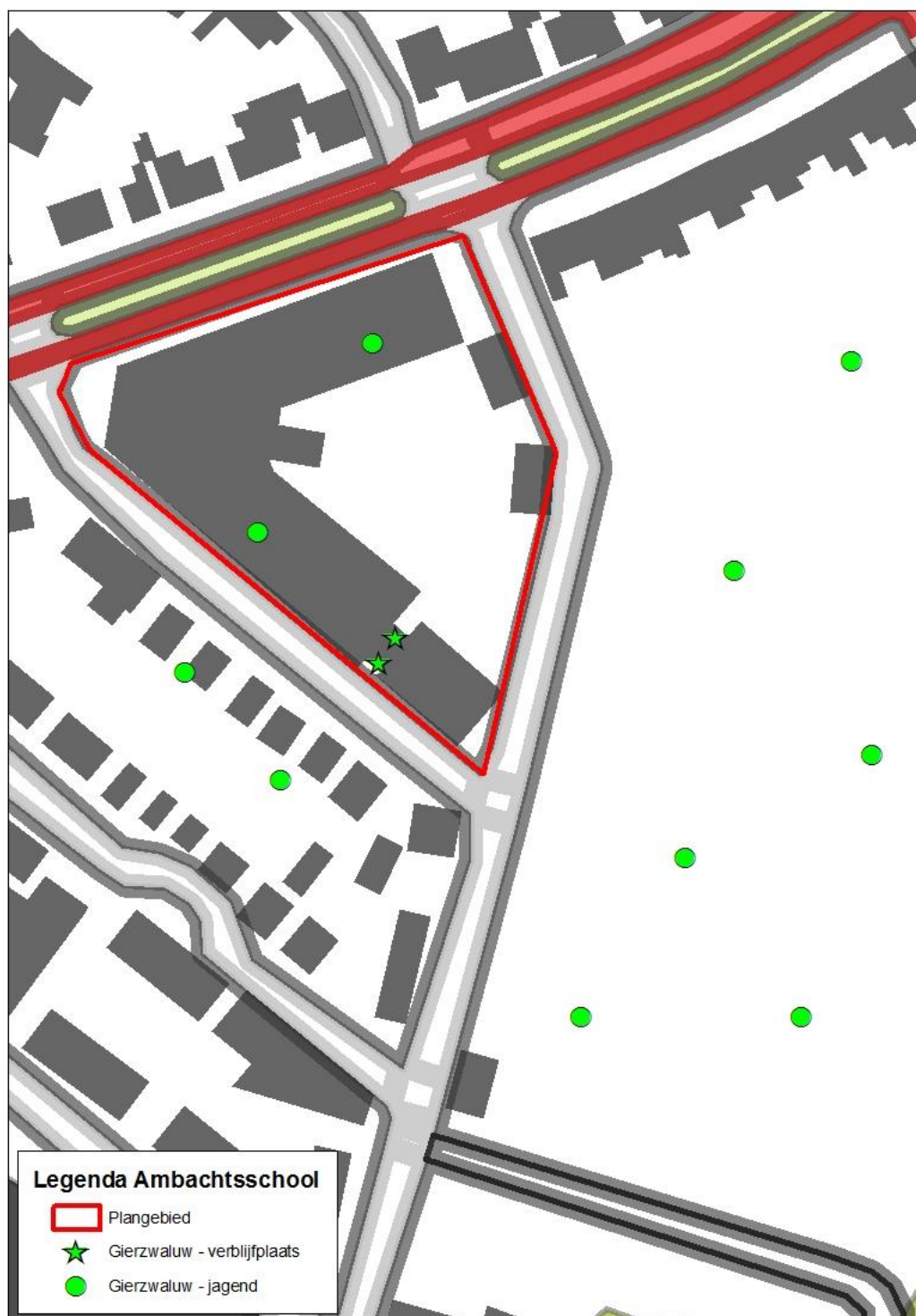
Bijlage 2. Verspreidingskaarten

Ambachtsschool, Enschede

Huismusonderzoek 2013

Figuur 2 verspreidingskaart huismus

Figuur 2 verspreidingskaart gierzwaluw

Ambachtsschool, Enschede

Vleermuisonderzoek 2013

Figuur 2 verspreidingskaarten vleermuizen